

Nr 382.

Av herr **Rosander m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående lönereglering för föreståndare och vissa lärare vid statsunderstödda skolor och med dem samorganiserade arbetshem för bildbara sinnesslöa m. fl.

I Kungl. Maj:ts proposition, nr 288, med förslag till avlösningsreglemente för vissa befattningshavare vid statsunderstödda skolor för bildbara sinnesslöa förutsättes i 3 § mom. 2, att lärare bl. a. skall vara skyldig »bestrida vakttjänstgöring i den utsträckning skolstyrelsen bestämmer efter hörande av inspektören för sinnesslöundervisningen». I momentets tredje stycke stadgas emellertid att lärare ej må åläggas vakttjänstgöring vid »måltider eller dylikt». Denna inskränkning i den föreskrivna skyldigheten torde kunna ge anledning till allvarliga betänkligheter.

Såvitt framgår av lagförslaget har Kungl. Maj:t godtagit den uppfattningen, att en dylik vakttjänstgöring icke faller inom lärargärningen, utan lämpligast bör hänföras till en sköterskas arbete. Härom torde det råda delade meningar.

Elever vid internatskolor för bildbara sinnesslöa måste anses falla under begreppet svårfostrade barn. I högre grad än andra ha de behov av tillsyn och handledning. Det ligger i sakens natur, att särskilt utbildade pedagoger ha större möjligheter att tillvarata de utbildnings- och uppfostringsmöjligheter, som finnas hos de bildbara sinnesslöa barnen, än sköterskor och biträden, vilkas yrkesutbildning skett efter andra förutsättningar. Enligt vår mening inskränker sig inte en lärares fostrargärning till att meddela bokliga kunskaper eller att i klassrummet inpränta vissa levnadsregler. Till läraruppgiften bör också — särskilt vid en internatskola — kunna räknas den fostran, som lämpligen kan meddelas i andra sammanhang utanför lärosalen. Naturligtvis skola sköterskor och annan personal bära sin del av arbetet med barnens utspisning, men det vore av ett utomordentligt värde att en lärare genom sin vakttjänstgöring sattes i tillfälle att lära barnen goda seder vid bordet och genom sin övervakning inte endast kontrollerade barnens bordsskick utan ock deras behandling. I och för sig kan ett dylikt krav på lärarna icke anses såsom orimligt. Enligt författningsförslaget skola de vara skyldiga att göra vakttjänst. Det är svårt att förstå, varför inte vakttjänstgöring vid måltider skall kunna inräknas i den sålunda förelagda skyldigheten. Beror ovilligheten därpå, att barnens uppträdande vid matbordet icke är tilltalande, framstår därigenom ännu bättre behovet av pedagogiskt och psykologiskt riktig övervakning.

Den nu föreslagna bestämmelsen kan, i händelse av riksdagens bifall, få prejudicerande betydelse. Det är känt, att en utredning pågår rörande möjligheterna att genomföra ordnade skolmåltider i olika skolformer landet runt. All sannolikhet talar för att en sådan verksamhet icke kan komma till stånd utan lärarnas medverkan. Redan i sin nuvarande begränsade omfattning har skolbarnsbespisningsverksamheten måst lita sig till lärarpersonalen, och från skilda orter har det betygats, att övervakningen vid måltiderna bäst och lämpligast utföres av lärare. Det skulle vara till stor skada, om en dylik utveckling skulle bromsas upp av den i förevarande proposition föreslagna bestämmelsen.

Undertecknade få därför föreslå,

att riksdagen måtte besluta sådan ändring av avlöningsreglementet, att därav otvetydigt framgår, att till vederbörande lärares åligganden höra tillsyn och övervakning av lärjungarna även vid måltider, om skolstyrelsen så bestämmer,

eller alternativt,

att tredje stycket i 3 § mom. 2 får följande lydelse:

Den vakttjänstgöring, som sålunda åligger lärare, må icke utnyttjas för uppgifter, som eljest åvila sköterska, såsom tjänstgöring på sovavdelning eller dylikt.

Stockholm den 9 maj 1945.

Gust. Rosander.

Lars V. Lindén.

Ivar Persson.

Erik Arrhén.

Edgar Sjödahl.

B. A. Nilsson.

Albert Forslund.

Emil Petersson.
